

Vad får man göra?

- 😊 Du får plocka de flesta vanliga blommor, bär och svampar i naturen.
- ☹️ Det är inte tillåtet att plocka fridlysta arter som till exempel orkidéer, mistel, mosippa eller bombmurkla.
- 😊 ☹️ Fönsterlaven, som används som juldekoration och i handeln kallas för vitmossa, är inte fridlyst men växer mycket långsamt. Var varsam och plocka dem bara till husbehov.
- ☹️ Du får inte gräva upp plantor i naturen, utan markägarens tillstånd.
- ☹️ Det är inte lagligt att plocka vissa växter för att sälja dem eftersom sådana ingrepp i naturen tar tid att läka. Detta gäller lummer, blåsippa och gullviva.
- 😊 Du får köpa en uppstoppad fågel hos en antikhandlare som har ett intyg på att den är äldre än från 1947.
- ☹️ Du får inte behålla en upphittad, död falk för t ex att stoppa upp den och ha på väggen hemma. Det gäller de flesta rovfåglar och ugglor också.

Att plocka hjortron, blåbär och lingon samt matsvamp är tillåtet. Njut av naturen, men var rädd om den. Foto: Maria Jons

Ditt öga gör skillnad!

Misstänker du att någon olagligt har dödat ett djur, plockat ägg, tagit hand om vilda djurungar eller grävt upp fridlysta växter? Eller misstänker du att någon handlar med djur eller växter på ett sätt som inte är lagligt?

Rapportera till:

Polisen

Ring 114 14 eller skicka e-post till kut.dalarna@polisen.se

Länsstyrelsen

Ring 010-22 500 00 och be att få tala med artskydds/CITES-ansvarig tjänsteman eller skicka e-post till dalarna@lansstyrelsen.se. Du kan också gå in på vår webb och anmäla via anmälningsformulär som du hittar bland länsstyrelsens blanketter samt på www.lansstyrelsen.se/dalarna/oppetoga

När du ringer behöver du inte uppge vem du är.

Läs mer på www.naturvardsverket.se/oppetoga

Foldern har tagits fram i samarbete med Naturvårdsverket
Uppdaterad maj 2020

Öppet öga Tillsammans mot brott i naturen

Foto: © Mats Forslund

Utanför jakttid är våra vilda djur, dess ägg, ungar och boplatser fredade. Vissa växter är fridlysta och får inte plockas. Djurungar ska lämnas ifred.

Med den här kampanjen vill vi öka kunskapen om vad som är tillåtet och vad som är förbjudet i naturen.

Kanske du kan hjälpa till?

Samverkan för naturens bästa

Päruggla från ett tillslag där flera ugglor fanns i olagligt hägn.
Foto: Daniel Hansson

Du har många rättigheter men även skyldigheter

Allemansrätten ger alla i Sverige en möjlighet att vistas ute i naturen, men man måste visa hänsyn mot djur och växter, markägare och andra besökare. Grundregeln är att man inte ska störa och inte förstöra. Det är till exempel förbjudet att döda vilda djur om det inte är jaktsåong. Man får inte heller tillfångata djurungar, ta ägg eller förstöra djurens boplatser. Vissa växter är fridlysta och får inte plockas och en del djur skyddas hårdare än andra.

Läs om allemansrätten:
www.naturvardsverket.se

Djur och växter är skyddade

Alla vilda djur är fredade enligt jaktlagen. Det betyder att de bara får jagas under vissa förhållanden. Jaktlagstiftningen styr vilka djur som får jagas och när. Det är också förbjudet att förstöra vilda djurs ägg, bon och lyor. Man får inte heller störa djur när de har ägg eller ungar.

Vissa fåglar och däggdjur är särskilt skyddade och får aldrig jagas. Dessa arter är utrotningshotade, sällsynta eller särskilt värdefulla och kallas statens vilt. De djur som skyddas extra är bland annat några av de stora rovdjuren, tumlare, utter, örnar och många andra rovfåglar samt vissa arter av ugglor och hackspettar. Om du hittar något dött exemplar av de djuren ska du ringa till polisen.

Läs om statens vilt:
www.nrm.se/statensvilt

Flera arter är fridlysta

Vissa djur och växter är fridlysta. Om en art är fridlyst får du inte plocka, samla in eller skada den. För många av arterna är det också förbjudet att skada deras livsmiljöer, fortplantningsplatser och viloplatser.

Exempel på fridlysta växter är mistel, orkidéer, vissa lavar och mossor. Alla kräl- och groddjur i Sverige är också fridlysta. Andra exempel på skyddade arter är alla fladdermössarter, hasselmus, tjockskalig målarmussla och flodpärlmussla.

Läs om fridlysning:
www.lansstyrelsen.se/dalarna/fridlysning

Guckosko är vackra, men får inte plockas! Odlade sorter finns att köpa i handelsträdgårdar. Foto: Elisabet Iversen

Fladdermöss är fridlysta — man får inte ens skrämman iväg dem från sitt eget hus. Foto: Stefan Rystedt.

Vissa områden skyddas extra

Naturreservat och nationalparker är områden med särskilt värdefull natur, som man vill bevara. Områdena kan ha ett betydelsefullt djur- eller växtliv, ha ovanlig natur eller vara historiskt betydelsefulla. I reservat och nationalparker finns det regler för vad som gäller just där.

Det finns även speciella fågel- och sälskyddsområden som är till för att skydda dessa djur under den känsliga perioden då de har ungar. Om du inte har tillstånd är det förbjudet att vistas där under vissa delar av året.

Läs mer om skyddade områden:
www.lansstyrelsen.se/dalarna/naturreservat

Så här ser man att man har kommit in i ett naturreservat — vita snöflingor målade på träden. Ta reda på vilka regler som gäller i reservatet. Det står på informationstavlorna vid entrén till området. Foto: Maria Jons

Förbjudet att sälja och köpa produkter från djur och växter

Många djur- och växtarter hotas av utrotning. För att skydda den biologiska mångfalden har världens länder kommit överens om att begränsa handeln med dessa arter. Överenskomsten kallas CITES. Enligt den är det förbjudet att sälja, köpa, annonsera med och i vinstsyfte visa upp arter som är hotade. Exempel på svenska djur som berörs av handelsförbudet är varg, lodjur, björn och rovfåglar.

Handelsförbudet gäller inte bara levande djur. Det är också förbjudet att sälja produkter från dessa djur, i form av pälsar eller uppstoppade djur om de är nyare än från 1947. Kan du inte intyga att exemplaren är så gamla får du inte sälja dem. Handel med CITES-listade arter i vinstdrivande syfte är ett så kallat artskyddsbrott, som kan leda till fängelse i upp till två år, eller böter.

Läs mer om CITES:
www.jordbruksverket.se
eller kontakta Jordbruksverkets CITES-grupp,
tel. 036-15 50 00.

Uppstoppad sparvhök. Denna får inte säljas, utan särskild prövning från Jordbruksverkets. Foto: Maria Jons

